

ABD GERÇEKTEN DOST MU ARIYOR SANIYORSUNUZ?

Yol-İş Dergisi, Haziran 2004

Yıldırım Koç
Eğitim Dairesi Başkanı

1996 yılının kış aylarıydı. Bir gün ABD Büyükelçiliği'nden aradılar. ABD Cumhuriyet Senatosu'nun eski bir üyesinin Ankara'ya geldiğini; özelleştirme konusunda benimle de görüşmek istediğini; bu nedenle de Büyükelçilik Müsteşarının beni resmi ikametgahında akşam yemeğine davet ettiğini söylediler. Ben de kabul ettim. Davet akşamı Büyükelçilik Müsteşarının Çankaya'daki resmi ikametgahına gittim. Yemek öncesinde Müsteşarla sohbet ediyorduk. Beni salonun yan tarafında bir odaya doğru yöneltti. Odanın girişinin sol tarafında duvarda büyükçe bir Sevr Antlaşması haritası duruyordu. Anadolu paramparçaydı. Çok şaşırdım. Müsteşar benim tepkimi ölçmek istiyordu. "Tanıdınız mı?" diye sordu. Ben de, "tanıdım; ama biz bu haritayı İstiklal Savaşımızla yırttık; onun yerine, ABD Kongresi onaylamamış olsa da, Lozan Antlaşması var" dedim. Müsteşar son derece sakin bir biçimde, "Büyükelçilikte duruyordu, hatıra diye astık" gibi bir şeyler söyledi. Halbuki, bir büyükelçilik müsteşarının resmi ikametgahında hiçbir resmin veya haritanın rastgele asılmayacağını o da biliyordu, ben de. Yemekte ABD Cumhuriyet Senatosu eski üyesiyle özelleştirme konusunu konuştuk. Senato eski üyesi, beni kapıda uğurlarlarken "çok katı olmayın" dedi. Ben de ona, bazı konularda niçin çok katı olunması gerektiğini anlatmaya uğraşmadım.

Bazı konularda çok katı olmalıyız. Hangi konularda? Her şeyden önce vatan konusunda, namus konusunda, bağımsızlık ve ulusal egemenlik konularında.

Bugünlerde ABD'nin Türkiye'den üs istekleri gündemde. Ayrıca, ABD Müslümanlığa da müdahale ediyor; laikliği kenara iterek ve Müslümanlığı gerçek özünden ayırarak, kendi zulmünü onaylayacak bir anlayışı Müslümanlıkmiş gibi yaymaya çalışıyor. Bu amaçla Türkiye'deki bazı gruplarla işbirliği yapıyor.

ABD'nin istediği "dost" veya "stratejik müttefik" değildir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de, halkımız da, işçi sınıfımız da ABD'nin taleplerine kocaman bir "HAYIR" demektedir.

Peki, ABD'nin istekleri nedir?

ABD emperyalist bir güçtür. Dünya petrol rezervlerinin yüzde 66'sı, dünya doğal gaz rezervlerinin yüzde 34'ü Orta Doğu'dadır. Ayrıca, Sovyetler Birliği'nin 1991 yılında dağılmasının ardından, Azerbaycan ve Türkmenistan gibi ülkelerdeki petrol ve doğal gaz rezervleri de önem kazanmıştır. Afganistan'da da önemli rezervler olabileceğinden söz edilmektedir.

ABD petrol ve doğal gaz istiyor. ABD şirketleri ucuz ve kolay elde edilebilen enerji kaynaklarına hakim olurlarsa, hem dünyanın diğer şirketleriyle başarıyla boy ölçüşebilmektedir; hem de Amerikalılar kendi ülkelerinde birçok ürünü ucuza alabilmektedir, hayatlarından memnun olmaktadır.

Orta Doğu geçmişte İngiltere'nin ve Fransa'nın sömürgesiydi. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bu bölgede ABD'nin etkisi arttı. Ancak ABD yalnızca İran'da büyük üslere sahipti. Bölgeyi İran'daki üsleri sayesinde denetim altında tutuyordu. Türkiye'de 1950'li yıllarda kurduğu üsleri ise Sovyetler Birliği'ni dinlemeye yönelikti.

Peki, bu yıllarda Türkiye ile ABD ilişkileri nasıl gelişti?

Türkiye, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Sovyetler Birliği'nden iki taleple karşılaştı. Sovyetler Birliği, yayılmacı bir anlayışla, Kars'ı ve Ardahan'ı istedi. Ayrıca, Çanakkale ve İstanbul Boğazları üzerinde ortak denetim talebinde bulundu.

Türkiye, bu talepleri reddetti ve, başka bazı gelişmelere de bağlı olarak, o yıllarda dünyanın en büyük alternatif gücü olan ABD'nin yanına savruldu. 1950'li yıllarda hem Kore'ye asker gönderildi; hem de ABD'ye üsler ve tesisler verildi. Türkiye, ABD'yi "dostu" sanmaya başladı.

Türkiye, devletler arasında dostlukların olmadığını 1964 yılında anladı. Kıbrıs'ta Rumlar 1963 yılı Aralık ayında Türkleri katletmeye başladı. Türkiye, uluslararası antlaşmalardan kaynaklanan haklarını kullanarak bu katliamı durdurmak için müdahale etmeye kalkınca, karşımızda ABD'yi bulduk. ABD Başkanı Johnson, Başbakan İnönü'ye yazdığı mektupta, ordumuzun elindeki silahların ABD tarafından verildiğini, bunların Kıbrıs'ta kullanılamayacağını hatırlattı. Ayrıca, Türkiye'nin Kıbrıs'a yönelik bir operasyonunda Sovyetler Birliği'nin Makarios'a destek vermesi halinde, NATO'nun Türkiye'yi korumayacağını bildirdi.

Türkiye'de bu tarihten itibaren ABD ile ilişkiler sorgulanmaya başlandı. 1969 yılında da, ABD ile daha önce imzalanmış olan ikili anlaşmalar, Ortak Savunma İşbirliği Anlaşması adı altında birleştirildi. Daha önceki anlaşmaların bir bölümünün yazılı metinleri Türkiye'nin elinde bile yoktu. Ayrıca, ABD'lilere, Osmanlı döneminin kapitülasyonlarını hatırlatan bazı haklar tanınıyordu.

ABD bu yıllarda Türkiye'deki haşhaş üretimini engellemeye çalıştı. ABD'ye giden uyuşturucunun Türkiye'den geldiğini ileri sürerek, haşhaş ekimini yasaklatmaya çabaladı. Hükümetler, bazı kısıtlamalara gittiler, ancak 100 bin aileyi ilgilendiren böyle bir talebi kabul etmediler.

Tablo 12 Mart 1971 askeri müdahalesinden sonra değişti. Süleyman Demirel başbakanlıktan ayrıldı. Nihat Erim başbakan oldu ve 1971 yılı Haziran ayında haşhaş ekimini tamamiyle yasakladı. ABD, yasaklama karşılığında 30 bin dolar verecekti. Bu parayı da vermediler. Yalnızca 10 bin dolar geldi. 100 bin aile mağdur edildi.

ABD bu yıllarda Vietnam bataklığında boğuşuyordu. Küçük Vietnam'ın kahraman halkı, 1965 yılında saldıran ABD'ye karşı büyük bir savaş verdi. Vietnam'daki Amerikan askerlerinin sayısı bir ara 500 bini aştı. ABD ordusu, Vietnam'da 59 bin ölü ve 300 bin aşkın yaralı verdi. Emperyalistler yenildiler. İkinci Dünya Savaşı'nın muzaffer ülkesi ABD, Vietnam'da büyük bir darbe yedi.

ABD'nin itibarı sarsılmışken ve ABD'de büyük bir moral bozukluğu yaşanırken, iki darbe de Türkiye'den geldi.

Bülent Ecevit'in başbakanlığı ve Necmettin Erbakan'ın başbakan yardımcılığındaki CHP-MSP Koalisyon Hükümeti, 1 Temmuz 1974 tarihinde haşhaş ekimini serbest bıraktı.

20 Temmuz 1974 günü de, Kıbrıs'taki katliamların önlenmesi amacıyla, Türk Silahlı Kuvvetleri Kıbrıs'a çıktı.

ABD, kendi denetimi altında sandığı bir ülkenin bu hareketlerinden çok rahatsız oldu. Türkiye'yi, silah ambargosu uygulamakla tehdit etti.

Bu arada Türkiye'de bir hükümet krizi yaşandı. Ecevit Hükümeti 19 Eylül 1974 günü istifa etti. Yerine Sadi İrmak hükümeti kuruldu. Ancak Türkiye'nin kararlı tavrı, bu geçiş döneminde de sürdürüldü. Milli Savunma Bakanı, 9 Şubat 1974 günü yaptığı açıklamada, ABD yardımının kesilmesi durumunda Türkiye'deki ABD üslerinin ve tesislerinin kapatılacağını açıkladı.

13 Şubat 1975 günü de Kıbrıs Türk Federe Devleti kuruldu. Türkiye, "reste rest" dedi.

31 Mart 1975 günü Süleyman Demirel'in başbakanlığında Birinci Milliyetçi Cephe Hükümeti (AP-MSP-MHP) kuruldu. ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger 21 Mayıs 1975 günü Türkiye'ye gelerek Süleyman Demirel'le görüştü; üslerin kapatılmamasını istedi. Ancak isteği yerine getirilmedi.

Türkiye, 25 Temmuz 1975 günü ABD ile yapılmış bulunan işbirliği anlaşmasını tek taraflı olarak feshetti. Türkiye'deki bütün ortak savunma tesislerinin faaliyeti durduruldu. Yalnızca, NATO görevlerini yapması için İncirlik Üssü açık bırakıldı. Faaliyeti durdurulan bütün tesisler, 26 Temmuz 1975 günü, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin tam denetim ve gözetimine devredildi. Buralarda ABD Bayrağı indirildi, Türk Bayrağı çekildi. Bu tarihte Türkiye'de 21 üs ve tesis ve 5 000 Amerikan askeri vardı.

Türkiye bu yıllarda Sovyetler Birliği ile ekonomik ilişkilerini de geliştirmeye başladı. İskenderun Demir Çelik, Seydişehir Alüminyum, Bandırma Sülfirik Asit gibi önemli fabrikalar bu yıllarda yapıldı.

Şimdi, bu yılları bir hatırlayın. Türkiye'ye yönelik ASALA terörü ne zaman başladı? Türkiye'de halkı birbirine kırdıran kavgalar hangi tarihten itibaren artmaya başladı?

ABD, 1960'lı yıllarda Türkiye'nin her tarafına "Barış gönüllüleri" adıyla istihbarat görevlileri göndermişti. Bu genç istihbaratçılar, Türkiye'nin etnik ve mezhepsel yapısını ayrıntılı olarak incelediler. Sağlanan bu istihbaratla birlikte, 1975 yılından itibaren Türkiye'de bizler açısından çok acı olaylar yaşanmaya başladı.

ABD için Türkiye'nin önemi 1978 yılında aniden arttı. İran'da, ABD'nin Orta Doğu'da en etkili bir biçimde kullandığı Rıza Şah Pehlevi yönetimi devrilme sürecine girdi ve Şah, 1979 yılı Ocak ayında ülkeden kaçtı. Bu arada, Afganistan'da bir darbe oldu ve komünistler iktidara geldi. 1979 yılında da Sovyetler Birliği bu ülkeyi işgal etti. Böylece, Sovyetler Birliği, Afganistan'a 600 mil yaklaşmış oldu.

ABD'nin durumunu düşünebiliyor musunuz?

Irak'ta, Suriye'de, Güney Yemen'de Sovyetler Birliği etkili. ABD'nin hizmetkârı ve fedaisi Şah devrilmiş, yerine "cihat"tan söz eden Humeyniciler İran'ı ele geçirmiş. Sovyetler Birliği, bölgeye Afganistan'daki komünistler ve ardından açık işgal sayesinde iyice yaklaşmış. Ayrıca, ABD'nin Siyonist İsrail'e 1947 yılından beri verdiği açık ve etkili destek ve Siyonist İsrail'in bölgede uyguladığı vahşet ve zulüm nedeniyle, Arap halkları arasında ABD karşıtlığı iyice yaygınlaşmış ve radikalleşmiş.

ABD buna karşı tedbirlerini hemen aldı.

Önce, "Carter Doktrini" isimli bir politikayı benimsedi. Buna göre, ABD, Orta Doğu'da Körfez ülkelerinin petrol kaynaklarına yönelik herhangi bir tehdidi savaş nedeni sayacaktı. Böyle bir tehdide karşılık vermek amacıyla da hemen "Acil İhtikal Ortak Görev Kuvveti" ("Çevik Kuvvet") adıyla bir askeri birlik oluşturuldu. Bu askeri gücün adı 1983 yılında CENTCOM (Merkezi Komutanlık) olarak değiştirildi. Ana üssü ABD'nin güney doğusunda Florida'da olan bu komutanlık, günümüzde Orta Asya'dan Orta Doğu'ya ve Kuzey Afrika'ya kadar 25 ülkede operasyon yapmaya hazır duruma geldi. 2001 Irak, 2002 Afganistan ve 2003 Irak Operasyonlarını da bu askeri birlik gerçekleştirdi.

ABD bu arada Türkiye ile ilişkilerini düzeltmeye çalıştı. ABD'nin Türkiye'ye uyguladığı ambargo, 12 Eylül 1978 tarihinde kaldırıldı. Ancak Türkiye'de bu tarihte işbaşında bulunan Bülent Ecevit iktidarı, ABD üslerinin ve tesislerinin yeniden faaliyete geçmesine izin vermedi. Halbuki Türkiye'deki üslerin önemi iyice artmıştı. 11 Şubat 1979 tarihli Hürriyet Gazetesinde çıkan bir haber, "Amerikan istihbarat teşkilatı büyük bir sorunla karşı karşıya; İran'ın dinleme boşluğunu ancak Türkiye doldurur" diyordu.

Ne olduğunu hep birlikte hatırlayalım.

Türkiye'de halkı birbirine düşüren eylemler, cinayetler ve hatta katliamlar başladı. Halkımız birbirine düşman edildi. 19-22 Nisan 1978 günleri Malatya olayları, 3-7 Eylül 1978 günleri Sivas olayları, 3-5 Aralık 1978 günleri Elazığ olayları, 19-24 Aralık 1979 günleri Kahramanmaraş olayları,

25-27 Haziran 1979 günleri Manisa olayları, 2-10 Temmuz 1980 günleri de Sivas olaylarında halkımız karşı karşıya getirildi.

Diğer taraftan, toplumun saygın isimlerine karşı suikastler düzenlendi. Ankara Savcı Yardımcısı Doğan Öz, Abdi İpekçi, Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul, Gazeteci İlhan Darendelioğlu, Prof.Dr.Cavit Orhan Tütengil, MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak, Nihat Erim, CHP Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu, Kemal Türkler, Köyyse-İş Genel Başkanı Sadık Özkan gibi önemli ve değerli insanlarımız öldürüldü.

Bu olaylar, 1980 yılında iyice hızlandı. 26 Aralık 1978 – 11 Eylül 1979 döneminde bu ülkede 869 sivil ve 29 güvenlik öldürüldü; 3633 kişi yaralandı. 12 Eylül 1979 ile 11 Eylül 1980 tarihleri arasında ise 2677 sivil ve 135 güvenlik görevlisi öldürüldü; 6784 kişi yaralandı.

Bu arada TÜSİAD, gazetelere verdiği sayfa sayfa ilanlarla Hükümeti düşürmeye çalıştı. Diğer taraftan da, Türkiye’de temel tüketim mallarında büyük bir sıkıntı başlatıldı. Filtreli sigaradan tüpgaza, margarinden, sıvı yağa kadar nelerin sıkıntısını çektiğimizi hatırlarsınız.

1979 Ekim ara seçimlerinde de CHP büyük bir yenilgi aldı ve Bülent Ecevit istifa etti. Süleyman Demirel bir azınlık hükümeti kurdu.

Amerikalılar, üs ve tesislerin faaliyete geçirilmesini bu kez Süleyman Demirel’den istediler. 29 Mart 1980 günü ilgili anlaşma imzalandı; ancak bu anlaşmanın uygulamaya girebilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanması gerekiyordu. S.Demirel, anlaşmayı Meclis’e göndermedi; ABD üslerinin ve tesislerinin açılmasına izin vermedi.

1980 yılında halkımızı bölen düşmanlıklar daha da yoğunlaştı ve 12 Eylül 1980 askeri darbesi gerçekleşti.

Amerikalıların istekleri, 18 Kasım 1980 tarihinde Bakanlar Kurulu kararıyla yerine getirildi. Amerikan üslerinin ve tesislerinin yeniden faaliyete geçmesine ilişkin anlaşma, 1 Şubat 1981 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Türkiye, yeniden Amerikan üslerinin merkezi durumuna getirildi.

1989-1991 döneminde Sovyet sistemi çöktü. ABD, Sovyetler Birliği’nin çöküş sürecini çok iyi değerlendirdi. Irak’ın Kuveyt’e yönelik saldırı planlarına karşı çıkmadı. Irak’ın Kuveyt’e saldırmasını bahane ederek, Suudi Arabistan’da, Kuveyt’e ve Irak’ın kuzeyine onbinlerce askerini yerleştirdi.

2003 yılında da Irak’a saldırdı. Ancak, Irak’ta bir bataklığın içine gömüldü ve giderek daha fazla gömülüyor.

1960’lı ve 1970’li yıllarda Latin Amerika’da, Asya’da, Afrika’da, emperyalizme karşı güçlü ve etkisi yaygın olan mücadeleler vardı.

Günümüzde Latin Amerika da, Asya da, Afrika da sessizdir. ABD’ye karşı açık, sert ve etkili tepki gösterenler, El Kaide, Hamas, Hizbullah ve benzeri örgütlenmelerdir. Ayrıca, İran, Sudan ve Suriye gibi ülkeler de ABD’nin hakimiyetine karşı çıkmaktadır.

Bu koşullarda, ABD’nin

- petrol ve doğal gaz kaynakları açısından çok zengin ve nüfusunun büyük çoğunluğu Müslüman olan ülkelerde hakimiyetini kurabilmesi ve
- ABD’ye karşı cihat açmış örgütleri etkisiz kılabilmesi için,

Türkiye’de üslere ve gerçek özünden koparılıp ve çarpıtılarak kullanılacak görüşlere ve inançlara ihtiyacı vardır. Büyük Ortadoğu Projesi, özünde budur.

ABD, dost ve müttefik aramamaktadır. ABD’nin istediği, Orta Asya’dan Kuzey Afrika’ya kadar yaklaşık 30 ülkenin yer aldığı bir bölgede, ABD’ye üs sağlayacak, onunla işbirliği yapacak bir

ülkedir. ABD sendikaları da, bu amacı gerçekleştirmek için Irak'a yapılan saldırıyı desteklemekte ve bölge ülkelerinin sendikalarını denetim altına almaya çalışmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti, emperyalizme karşı dünyanın ilk başarılı İstiklal Savaşıyla kurulmuş bir ülkedir. Türkiye, böyle bir oyuna gelmemiştir ve gelmeyecektir. Türkiye, zalimlerin değil mazlumların yanında yer almıştır ve almaya devam etmelidir.